

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Impact of internal audit quality on the financial performance of insurance companies

HamidReza Ganji^{1*}, Fatemeh Ferdowsmakan²¹ Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.² Master of Accounting, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 26 January 2025

Final revision: 6 May 2025

Accepted: 7 June 2025

Early online access: 7 June 2025

Published: 1 January 2026

Keywords:

Financial performance

Insurance

Insurance companies

Internal audit quality

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to add value and improve an organization's operations. Internal auditing helps the organization achieve its objectives by providing a systematic and disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of governance, risk management, and control processes. The quality of internal auditing, as one of the pillars of corporate governance, affects the accuracy, transparency, and completeness of the information and performance presented. Improving financial performance is one of the goals of organizations, and the application of adequate internal auditing practices will contribute to achieving it. The purpose of this study is to determine the impact of internal audit quality on financial performance in insurance companies. Since previous research has not specifically examined the impact of internal audit quality on the financial performance of insurance companies, and considering that the quality of internal auditing in insurance companies can lead to assurance and facilitate economic activities, while a dedicated examination of the insurance industry as an influential and important financial institution can strengthen the country economically, in this study we intend to investigate the impact of internal audit quality on performance based on both financial and non-financial results of insurance companies, as well as strategies for its continuous development. To address the existing research gap regarding how internal audit quality affects the financial performance of insurance companies, the present study aims to answer the question of whether there is a significant relationship between internal audit quality and the financial performance of insurance companies.

METHODS: The research is classified as applied in terms of purpose, meaning it seeks to generate practical insights that can inform real-world decision-making, rather than purely theoretical contributions. The approach is framed within inductive reasoning, where specific observations from the data are used to draw broader generalizations. The statistical population of the current research is listed insurance companies whose audit committee and internal audit unit information has been disclosed on the CODAL website, www.codal.ir. Internal audit quality from the perspective of internal auditor's qualification, internal auditor's independence, and internal audit's efficiency were also considered as independent variables. This study adopts a correlational research design, which involves examining the relationships between variables without manipulating them, making it suitable for exploring associations in real-world settings. To measure the internal audit independence criterion from the audit committee independence index, for internal audit competence from the financial expertise of the director of the internal audit unit, and also, to measure the efficiency of internal audit, the size of the internal audit unit was used as an index. Return on assets (ROA) ratio was used to measure financial performance. The data of this dependent variable were obtained from the audited financial statements of insurance companies. Multiple linear regression analysis is used as a data analysis technique.

FINDINGS: Since the insurance sector is considered one of the important sectors that plays a fundamental role in the dynamism of financial markets and the provision of investable funds, leading to confidence and facilitating economic activities, we investigated the impact of internal audit quality on the financial performance of insurance companies. The results of this research showed that the independence of internal audit has no significant effect on the financial performance of insurance companies. On the contrary, the competence of internal audit and the efficiency of internal audit have a significant positive effect on the financial performance of insurance companies. The results of the examination regarding the control variables indicate that there is a significant negative relationship between financial leverage and financial performance, given the negative coefficient, and also a significant positive relationship exists between company growth and company size, with the financial performance of insurance companies. Given the importance of having a high-quality internal audit, further studies should examine the areas related to the quality of this type of audit.

CONCLUSION: This study aimed to increase the importance of internal audit for insurance companies. This research provides empirical evidence that enriches the existing literature on the subject, with a specific focus on the insurance sector in Iran. On behalf of policymakers and regulatory bodies, such as the Central Insurance of Iran and the Securities and Exchange Organization of Iran, these findings can guide the development of governance standards and reporting mandates. Based on the above findings, this study provides regulators and policymakers with insights into the importance and actionable insights of internal audit quality in enhancing financial performance for various stakeholders, especially the need for monitoring potential reforms in corporate practices to align with global trends. This study supports broader goals and practices in the development of the insurance sector. Additionally, more research may be conducted to explore the potential value of audit quality for other stakeholders, particularly to determine whether the quality of internal audit affects independent auditor reports.

*Corresponding Author:

Email: H.ganji@alzahra.ac.ir

Phone: +9821 85692401

ORCID: 0000-0002-9223-0502

DOI: 10.22056/ijir.2026.01.04

مقاله پژوهشی

تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه

حمیدرضا گنجی^{۱*}، فاطمه فردوس مکان^۲

^۱ استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

^۲ کارشناس ارشد حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

چکیده:

پیشینه و اهداف: حسابرسی داخلی یک فعالیت مستقل، اطمینان‌بخش واقع‌بینانه و مشاوره‌ای است که برای ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی با فراهم ساختن رویکردی نظام‌مند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، سازمان را در دستیابی به هدف‌هایش یاری می‌کند. کیفیت حسابرسی داخلی به‌عنوان یکی از ارکان نظام حاکمیت شرکتی، بر دقت، شفافیت و کامل بودن اطلاعات و عملکرد ارائه‌شده تأثیر می‌گذارد. افزایش عملکرد مالی یکی از اهداف سازمان‌هاست که به‌کارگیری شیوه‌های حسابرسی داخلی کافی به دستیابی آن کمک خواهد کرد. هدف از این پژوهش، تعیین تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی در شرکت‌های بیمه است.

روش‌شناسی: جامعه آماری پژوهش حاضر شرکت‌های بیمه‌ای بورسی است که اطلاعات کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی آن‌ها در سایت کدال افشا شده باشد. روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی همبستگی بوده و از آزمون فرضیه‌ها براساس رگرسیون چندمتغیره استفاده شده و از نظر نوع هدف، جزء پژوهش‌های کاربردی و انجام پژوهش در چهارچوب استدلال استقرایی صورت پذیرفته است. کیفیت حسابرسی داخلی از منظر صلاحیت حسابرسان داخلی، استقلال حسابرسان داخلی و کارایی حسابرسان داخلی متغیرهای مستقل در نظر گرفته شدند. برای اندازه‌گیری معیار استقلال حسابرسان داخلی از شاخص استقلال کمیته حسابرسان، برای صلاحیت حسابرسان داخلی از تخصص مالی واحد حسابرسان داخلی و همچنین برای اندازه‌گیری کارایی حسابرسان داخلی از اندازه واحد حسابرسان داخلی به‌عنوان شاخص استفاده شد. از نسبت بازده دارایی برای اندازه‌گیری عملکرد مالی استفاده شد. داده‌های متغیر وابسته از صورت‌های مالی سالانه حسابرسان شده شرکت‌های بیمه بورسی به دست آمد و با روش رگرسیون خطی چندگانه داده‌ها تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد که استقلال حسابرسان داخلی تأثیر معناداری بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه ندارد. در مقابل صلاحیت حسابرسان داخلی و کارایی حسابرسان داخلی تأثیر مثبت معناداری بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه دارد. بنابراین، حاکمیت شرکتی خوب/قوی، از طریق عملکرد مؤثر کمیته حسابرسان و واحد حسابرسان داخلی، می‌تواند به بهبود پاسخگویی و ارتقای اعتماد ذی‌نفعان مختلف کمک کند.

نتیجه‌گیری: این مطالعه با هدف افزایش اهمیت حسابرسان داخلی برای شرکت‌های بیمه انجام شد. براساس یافته‌های پژوهش، این مطالعه در خصوص اهمیت کیفیت حسابرسان داخلی و نقش آن در افزایش عملکرد مالی بینش‌هایی به تنظیم‌کنندگان و سیاست‌گذاران در جهت بهبود فرایندهای گزارش‌دهی و افزایش شفافیت می‌دهد.

اطلاعات مقاله

تاریخ‌های مقاله:

دریافت: ۷ بهمن ۱۴۰۳

بازنگری نهایی: ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۴

پذیرش: ۱۷ خرداد ۱۴۰۴

زودآیند: ۱۷ خرداد ۱۴۰۴

انتشار: ۱۱ دی ۱۴۰۴

کلمات کلیدی:

بیمه

شرکت‌های بیمه

عملکرد مالی

کیفیت حسابرسان داخلی

*نویسنده مسئول:

ایمیل: H.ganji@alzahra.ac.ir

تلفن: ۰۲۱ ۸۵۶۹۲۴۰۱

ORCID: 0000-0002-9223-0502

DOI: 10.22056/ijir.2026.01.04

مقدمه

حسابرسی داخلی به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام حاکمیت شرکتی نقشی اساسی در ارتقای شفافیت مالی و مدیریت ریسک سازمان‌ها ایفا می‌کند. هدف اصلی حسابرسی داخلی کمک به مدیریت و هیئت مدیره در انجام مسئولیت‌هایشان از طریق ارائه بینش‌ها و توصیه‌هایی برای بهبود عملکرد سازمان است. در صنعت بیمه که به دلیل ماهیت خاص فعالیت‌های آن با پیچیدگی‌های مالی و مقرراتی متعددی مواجه است، حسابرسی داخلی می‌تواند تأثیر چشمگیری بر عملکرد مالی شرکت‌ها داشته باشد. افزایش عملکرد مالی مستلزم به کارگیری شیوه‌های حسابرسی داخلی کافی است (Ahmeti et al., 2022). در زمینه آخرین تغییرات قانونی، درک اهمیت عملکرد حسابرسی داخلی و توانایی آن در کمک به بهبود عملکرد مالی ضروری است. همچنین، استراتژی‌های مالی و اداری یک سازمان مستلزم سیستم حسابرسی داخلی است که در افزایش سیستم کنترل داخلی، بهبود فرایند مدیریت ریسک و رضایت‌مندی استفاده‌کنندگان از خدمات حسابرسی داخلی، نقش مهمی دارند و موجب ارتقای سیستم مسئولیت‌پذیری مدیران اجرایی و کارمندان در قبال ذی‌نفعان می‌شود. تعریف ارائه‌شده از حسابرسی داخلی توسط انجمن حساب‌رسان داخلی IIA نیز بر استقلال، بی‌طرفی، اطمینان‌بخشی، مشاوره، ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان تأکید دارد.

کیفیت حسابرسی داخلی می‌تواند به کاهش خطاها و تخلفات کمک کند، و از طریق بهبود تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و افزایش شفافیت، به افزایش بهره‌وری و بهبود سودآوری منجر شود (احمدی قوچان عتیق و همکاران، ۱۴۰۱). در عین حال، شرکت‌های بیمه‌ای که از حسابرسی داخلی قوی برخوردارند، معمولاً اعتماد بیشتری از سوی سرمایه‌گذاران، بیمه‌گذاران و نهادهای نظارتی دریافت می‌کنند. همچنین، برای دستیابی به نتایج مطلوب در یک شرکت، اکتفا به وجود یک واحد حسابرسی داخلی کافی نیست، بلکه کیفیت واحد حسابرسی داخلی که نقش مهمی ایفا می‌کند، نیز حائز اهمیت است. از سویی، شرکت‌ها می‌توانند از مؤلفه کیفیت حسابرسی داخلی در دستیابی به نتایج مؤثر تجاری استفاده کنند. در نتیجه، احتمال بیشتری برای دستیابی به عملکرد بهتر و رشد سازمانی در بلندمدت دارند. در نهایت می‌توان کیفیت حسابرسی داخلی را عامل مهمی در تعیین شفافیت اطلاعات حسابداری و اثربخش بودن عملکرد مالی سازمان دانست (احمدی و نوروزی، ۱۳۹۵).

مباحث گسترده‌ای در خصوص کیفیت حسابرسی داخلی بیان شده و در رابطه با معیارهای سنجش کیفیت حسابرسی داخلی نیز پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است. همچنین، در سال‌های اخیر توجه به نقش حسابرسی داخلی در بهبود فرایندهای مالی و کاهش ریسک‌ها در سازمان‌ها افزایش یافته است. اهمیت این موضوع، به‌ویژه در صنعت بیمه قابل توجه است، زیرا شرکت‌های بیمه در مواجهه با ریسک‌های مالی و قانونی پیچیده، نیاز به سیستم‌های حسابرسی داخلی مؤثر و کارآمد دارند تا از صحت گزارش‌های مالی و

انطباق با مقررات اطمینان حاصل کنند. اثربخشی و ارزش افزوده‌ای که واحد حسابرسی داخلی برای سازمان ایجاد می‌کند، مستقیماً به کیفیت عملکرد آن بستگی دارد. در استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی (GIAS)^۱ سال ۲۰۲۵ نیز به‌طور مفصل به موضوع کیفیت حسابرسی داخلی پرداخته شده است که آن را می‌توان به دو سطح تقسیم کرد: (۱) کیفیت در سطح واحد حسابرسی داخلی: این سطح به ساختار، سیاست‌ها، فرایندها و منابع کلی واحد حسابرسی داخلی مربوط می‌شود؛ و (۲) کیفیت در سطح مأموریت‌های حسابرسی: این سطح به نحوه برنامه‌ریزی، اجرا و گزارش‌دهی هر مأموریت حسابرسی داخلی به‌طور جداگانه مربوط می‌شود. استانداردهای یادشده در حوزه III: راهبری واحد حسابرسی داخلی و حوزه IV: مدیریت واحد حسابرسی داخلی به‌طور خاص به الزامات مربوط به مدیریت کیفیت می‌پردازند و اصل ۱۳: بهبود کیفیت: نیز بیان می‌کند که واحد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای برای اطمینان‌بخشی و بهبود کیفیت داشته باشد که تمام جنبه‌های واحد حسابرسی داخلی را دربرگیرد. در تحقیقات دانشگاهی نیز دیدگاه‌های دیگری برای کیفیت حسابرسی داخلی مطرح شده است. به‌طور خاص، کیفیت بالای حسابرسی داخلی می‌تواند به شفافیت بیشتر در گزارش‌دهی مالی، بهبود تصمیم‌گیری‌های استراتژیک و در نهایت افزایش کارایی و سودآوری شرکت‌های بیمه منجر شود (حاجیها و حقیقی، ۱۳۹۵). استفاده از چهارچوب GIAS به عنوان مبنا و در نظر گرفتن بینش‌های ارائه‌شده در تحقیقات دانشگاهی می‌تواند به ارزیابی جامع‌تر و اقدامات مؤثرتری برای بهبود کیفیت منجر شود. در حالی که استانداردهای حرفه‌ای مانند GIAS چهارچوب عملی و الزاماتی اساسی برای کیفیت ارائه می‌دهند، تحقیقات دانشگاهی غالباً در پی بررسی عمیق‌تر عوامل مؤثر بر کیفیت با استفاده از روش‌های کمی و کیفی متنوع برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، ارائه مدل‌های نظری برای سنجش آن، بررسی پیامدهای کیفیت پایین در سطح سازمانی و یافتن روابط علت و معلولی بین عوامل مختلف و کیفیت حسابرسی هستند. در عمل، ترکیبی از رویکردهای مبتنی بر استانداردها و یافته‌های تحقیقات آکادمیک می‌تواند به سازمان‌ها در درک و ارتقای کیفیت حسابرسی داخلی خود کمک کند. کیفیت حسابرسی داخلی به‌طور بالقوه می‌تواند تأثیر مثبتی بر عملکرد مالی شرکت‌ها داشته باشد. مبانی نظری حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک از این ارتباط حمایت می‌کنند. باین حال، سنجش دقیق این تأثیر و تعیین رابطه علت و معلولی قطعی، به دلیل پیچیدگی‌های موجود و تأثیر عوامل متعدد بر عملکرد مالی چالش‌برانگیز و مستلزم تحقیقات دقیق‌تر و جامع‌تر در طول زمان است.

بنابراین، شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این زمینه می‌تواند به شرکت‌های بیمه کمک کند تا با بهبود کیفیت حسابرسی داخلی، به نتایج مالی بهتری دست یابند و در برابر ریسک‌های مختلف عملکرد خود را تقویت کنند. باین حال، با وجود اهمیت زیادی که حسابرسی داخلی دارد، ارتباط دقیق و معنادار بین کیفیت حسابرسی

1. Global Internal Audit Standards

تصمیم گرفتند که در ساختار سازمانی، نقش پویاتری داشته باشند و خدمات متنوع‌تری ارائه دهند. مدیریت نیز به گسترش خدمات ارائه‌شده ازسوی آن‌ها واکنش مثبت نشان داد و حسابرسان داخلی نقش و اهمیت بیشتری در بهبود عملکرد مالی شرکت‌ها پیدا کردند (Abbott et al., 2016).

خدمات حسابرسی داخلی فقط یکی دیگر از اجزای ساختار حاکمیت شرکتی و جنبه‌ای مهم از سیستم نظارتی برای محافظت از منافع سهامداران و خدمت به دیگر ذی‌نفعان در شرکت‌های عمومی در سراسر جهان است. بنابراین، حسابرسی داخلی از طریق نقشی که در توسعه فعالیت‌های کاری در سازمان‌ها دارد، نقش مهمی در حفظ دارایی‌های شرکت‌ها و به حداکثر رساندن ثروت مالکان و به‌صورت کلی در عملکرد مالی شرکت پیدا کرده است (Kokabi et al., 2023). از آنجاکه حسابرسان داخلی بیان می‌کنند که حسابرسی داخلی به سازمان‌ها کمک می‌کند تا به اهداف خود دست یابند، پس می‌توان گفت که حسابرسی داخلی ابزاری مدیریتی است که برای ارائه شواهدی درباره کاهش و حذف موارد مشکل‌دار برای بهبود عملکرد کلی سازمان استفاده می‌شود. حسابرسی داخلی با فعالیت خود در پی افزایش ارزش سازمان از طریق مدیریت ریسک در سطوح مختلف سازمان و همسو کردن اهداف حسابرسی داخلی با اهداف استراتژیک سازمان است. علاوه‌براین، حسابرسان داخلی می‌توانند با حصول اطمینان از استفاده کارآمدتر و مؤثرتر از منابع انسانی و ارتقای کیفیت برای دستیابی به اهداف شرکت‌هایی همچون شرکت‌های بیمه، مدیریت را در تمام سطوح سازمان یاری کنند. به‌طور کلی شناسایی راه‌هایی برای بهبود کارایی شرکت و کمک به کاهش سربار می‌تواند با یک حسابرسی داخلی مؤثر امکان‌پذیر شود، زیرا یک حسابرسی داخلی مؤثر همچنین می‌تواند از شرکت با زبان‌های احتمالی محافظت کند و بر عملکرد مالی شرکت تأثیر بگذارد (Saithip & Kornchai, 2022).

در راستای تأکید بر تأثیر چشمگیری که کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد شرکت دارد، عملکرد شرکت به‌صورت ترکیبی از معیارهای مالی و غیرمالی است که در مورد میزانی که سازمان به اهدافش رسیده، اطلاعات می‌دهد (Alaaraaj et al., 2018). به‌علاوه، عملکرد شرکت مربوط به خروجی‌های واقعی است که می‌توان براساس اهداف گفته‌شده با به‌کارگیری استراتژی‌های مناسب، آن را سنجید (بیگلر و همکاران، ۱۴۰۱)، و شامل ارزیابی منتفع شدن اعضای سازمانی از نظر درآمد، سود، رشد، توسعه و ... می‌شود؛ همچنین عملکرد شرکت منعکس‌کننده اثربخشی، کارایی و قابلیت انطباق فعالیت‌های شرکت با زمینه‌های متنوع کسب‌وکار است. شرکت‌ها با عملکرد مالی عالی می‌توانند به اهداف و نتایج افزایش سود، ارتقای کیفیت محصولات و ... دست یابند. بر همین اساس، عملکرد شرکت، دستیابی به اهداف سازمانی در رابطه با سودآوری بلندمدت، رضایت شغلی، بهره‌وری بالای کارمندان، شهرت و مواردی از این دست است (Saithip & Kornchai, 2022). برای بهبود عملکرد مالی به‌عنوان استراتژی اجرایی اصلی سیستم حسابداری، کیفیت

داخلی و عملکرد مالی شرکت‌ها در صنعت بیمه به‌طور کامل در تحقیقات بررسی نشده است. برخی شرکت‌ها ممکن است براساس تجارب گذشته خود اهمیت کمی به کیفیت حسابرسی داخلی دهند، درحالی‌که سایر شرکت‌ها ممکن است تلاش کنند تا فرایندهای حسابرسی داخلی را تقویت کرده، از آن به‌عنوان ابزاری برای بهبود عملکرد مالی استفاده کنند.

از آنجاکه در پژوهش‌های پیشین به‌صورت اختصاصی به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه پرداخته نشده است و با توجه به این موضوع که تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر شرکت‌های بیمه، می‌تواند به اطمینان و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی منجر شود و ازسوی دیگر بررسی اختصاصی صنعت بیمه به‌عنوان یک نهاد مالی اثرگذار و مهم به تقویت کشور از بعد اقتصادی بینجامد، در این پژوهش قصد داریم تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی برای عملکرد براساس نتایج مالی و غیرمالی شرکت‌های بیمه و همچنین راهبرد توسعه مستمر آن را بررسی کنیم. در راستای پوشش خلأ تحقیقاتی موجود در زمینه چگونگی تأثیرگذاری کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه، پژوهش حاضر بر آن است تا به این پرسش بپردازد که آیا بین کیفیت حسابرسی داخلی و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه ارتباط معناداری وجود دارد؟

در ادامه، پس از بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش، فرضیه‌ها و روش‌های به‌کارگرفته‌شده برای آزمون فرضیه‌ها ارائه می‌شود. در پایان نیز پس از ارائه یافته‌های پژوهش، به بحث و نتیجه‌گیری پیرامون موضوع پژوهش پرداخته می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

بیشتر شرکت‌ها در زمینه وظیفه اصلی حسابرسی داخلی بر بررسی سیستم کنترل داخلی و قابل اتکا بودن اطلاعات صورت‌های مالی تمرکز کرده‌اند. از آن رو که مدیریت معمولاً اهدافی را تعیین می‌کند و در رسیدن به این اهداف، با سلسله ریسک‌هایی مواجه است، برای اینکه بتواند این ریسک‌ها را مدیریت کند، کنترل داخلی مناسب برای آن وضع می‌کند و مسلماً سازوکاری برای ارزیابی این کنترل‌ها که در جهت رسیدن به اهداف سازمان تعیین شده، ضروری است. این سازوکار همان حسابرسی داخلی است. آنچه ذی‌نفعان انتظار دارند، این است که اطلاعات و گزارش دریافتی عاری از اشتباهات و تحریف‌ها باشد و منابع سازمان در راستای اهداف و ایجاد ارزش افزوده برای سازمان به کار رود (حاجیه و حقیقی، ۱۳۹۵).

حسابرسی داخلی در کنار وظایفی همچون کشف و بررسی تقلب، به بررسی کارایی عملیات، قابلیت اتکای فناوری اطلاعات، اثربخشی و کارایی معاملات، کمک به بهبود فرایندها و عملیات شرکت و نظارت بر رضایت‌مندی ذی‌نفعان می‌پردازند. به‌عبارت دیگر، دامنه فعالیت حسابرسان داخلی به‌مراتب از فضای کنترل مالی و نقش میاشرتی فراتر رفته است (علی‌خانی و همکاران، ۱۴۰۰). از این زمان حسابرسان داخلی هم موقعیت موجود را درک کردند و

هدف پژوهش جانوپات و فورنلافاتراچاکورن (Jannopat & Phornlaphatrachakorn, 2022) بررسی تقلب، کیفیت حسابرسی داخلی و عملکرد سازمانی در ۳۳۳ شرکت تایلندی بود. براساس یافته‌های این مطالعه، بررسی تقلب تأثیر چشمگیری بر کیفیت حسابرسی داخلی، شفافیت اطلاعات حسابداری و اثربخشی مالی دارد، اما تأثیری بر عملکرد سازمانی ندارد. در پی آن، کیفیت حسابرسی داخلی تأثیر بسزایی بر شفافیت اطلاعات حسابداری، کارایی مالی و عملکرد سازمانی دارد، به این معنا که نقش میانجی در ارتباط بین تقلب و عملکرد سازمانی دارد. علاوه بر این، شفافیت اطلاعات حسابداری تأثیری بر ارزیابی عملکرد سازمانی یا میانجی‌گری پیوندهای تحقیق و عملکرد تقلب ندارد. در نهایت، اثربخشی مالی تأثیر چشمگیری بر عملکرد سازمانی دارد.

در پژوهشی اهمت و همکاران (Ahmeti et al., 2022) به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه: شواهدی از کوزوو طی دوره ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ پرداختند که حسابرسی داخلی از منظر استانداردهای حسابرسی داخلی، صلاحیت حسابرسان داخلی، استقلال حسابرسان داخلی و کارایی حسابرسی داخلی به عنوان متغیرهای مستقل نیز در نظر گرفته شدند. از یافته‌های مطالعه به این نتیجه رسیدند که صلاحیت بر خلاف کارایی حسابرسی داخلی که تأثیر منفی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه دارد، تأثیر مثبت معناداری داشته است. این مطالعه همچنین نشان داد که دو متغیر مستقل دیگر (استانداردهای حسابرسی داخلی و استقلال حسابرسان داخلی) با عملکرد مالی همبستگی منفی داشتند، اما معنادار نبودند. اندازه شرکت بیمه نیز رابطه مثبت معناداری داشت، برخلاف سن شرکت که تأثیر منفی و معناداری بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه فعال در کوزوو داشت.

در پژوهش العوقله (Alawaqleh, 2021) تأثیر سیستم اطلاعاتی حسابداری بر کیفیت حسابرسی داخلی با نقش میانجی فرهنگ سازمانی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی داخلی و سیستم اطلاعات حسابداری می‌پردازد. یافته‌های این پژوهش در طراحی استراتژی‌های عملیاتی مؤثر برای شرکت‌های داخلی مفید خواهد بود. این پژوهش فرهنگ سازمانی را به عنوان میانجی میان سیستم اطلاعات حسابداری و کیفیت حسابرسی داخلی بررسی کرد و دریافت که فرهنگ سازمانی نقش مهمی در چنین رابطه‌ای دارد و گفته می‌شود که فرهنگ سازمانی، نقشی میانجی در رابطه سیستم اطلاعات حسابداری و کیفیت حسابرسی داخلی دارد.

در پژوهش گنجی و همکاران (۱۴۰۲) به تأثیر پیشایندها و پیامدهای اثربخشی حسابرسی داخلی بر کیفیت حسابرسی داخلی پرداختند. نتایج آزمون فرضیه‌ها حاکی از آن است که تمامی فرضیه‌ها تأیید شده‌اند؛ بنابراین، به این نتایج رسیدند که پیشایندهای اثربخشی حسابرسی داخلی بر کیفیت حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری داشته است. در این پژوهش نظریه نمایندگی با برجسته کردن عوامل مرتبط با اثربخشی حسابرسی داخلی و نتایج حسابرسی کیفی برای محافظت

حسابرسی داخلی برای هر سازمانی به عنوان عوامل مهم و حیاتی که به مدیریت در دستیابی منابع مؤثر و تأیید عملکرد هر بخش کمک می‌کند و به عنوان عامل منعکس‌کننده کیفیت گزارش‌های مالی یا اطلاعاتی است که مؤسسات برای ایجاد اطمینان میان ذی‌نفعان از آن‌ها نگهداری می‌کنند و همچنین نشان‌دهنده کارایی و اعتبار بخش حسابرسی داخلی در ساختار حاکمیت شرکتی شرکت‌هاست.

از منظر نظریه نمایندگی، حسابرسی داخلی با کیفیت بالا می‌تواند به عنوان سازوکار نظارتی مؤثر، هزینه‌های نمایندگی ناشی از تضاد منافع بین مدیران و سهامداران را کاهش دهد. حسابرسی با ارائه اطلاعات قابل اعتماد و ارزیابی بی‌طرفانه عملکرد مدیران، می‌تواند شفافیت را افزایش دهد و تصمیمات سرمایه‌گذاری بهینه را تسهیل کند (Jensen & Meckling, 1976). از منظر نظریه ذی‌نفعان، کیفیت بالای حسابرسی داخلی می‌تواند با اطمینان بخشی به طیف وسیعی از ذی‌نفعان (از جمله اعتباردهندگان، مشتریان و کارکنان) در مورد سلامت مالی و عملکرد مسئولان شرکت، اعتماد آن‌ها را جلب کند و در بلندمدت به عملکرد مالی پایدارتر منجر شود (Freeman, 1984). از منظر نظریه مبتنی بر منابع، یک واحد حسابرسی داخلی با کیفیت، به عنوان یک منبع دانشی و تخصصی درون سازمان، می‌تواند با شناسایی فرصت‌های بهبود کارایی، کاهش هزینه‌ها و مدیریت مؤثر ریسک‌ها، به ایجاد مزیت رقابتی و در نهایت بهبود عملکرد مالی کمک کند (Barney, 1991). پژوهش در این حوزه می‌تواند نشان دهد که چگونه قابلیت‌های حسابرسی داخلی به مثابه یک منبع استراتژیک عمل می‌کنند.

مروری بر پیشینه پژوهش

میهرت و گرنت (Mihret & Grant, 2017) و تورتنک و همکاران (Turetken et al., 2020) استدلال کردند که انطباق با استانداردهای بین‌المللی برای عملکرد حرفه‌ای حسابرسی داخلی را می‌توان به مثابه دستورالعملی برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی اعمال کرد و عینیت و مهارت حسابرسان داخلی را ضروری دانستند. ابعاد کیفیت حسابرسی داخلی عبارت‌اند از حوزه‌های سازنده کیفیت حسابرسی داخلی؛ و عملکرد حسابرسی داخلی‌ای که براساس ایده‌آل‌های استقلال، عینیت و مهارت عمل می‌کند و حسابرسان داخلی را قادر می‌سازد تا وظایف حسابرسی داخلی را به طور مؤثرتر انجام دهند.

از دلایل بررسی بیمه‌ها، به طور خاص، در پژوهش حاضر می‌توان به این موضوع اشاره کرد که پیچیده بودن عملیات بیمه‌گری شامل صدور، پرداخت و ... تقویت واحد حسابرسی داخلی به عنوان یک بازوی نظارتی، بیش‌ازپیش احساس می‌شود. حسابرسی داخلی که در صنعت بیمه جوان محسوب می‌شود، در ابتدای مسیر حرفه‌ای شدن خود قرار دارد. حسابرسی داخلی برای رسیدن به جایگاه واقعی خود در کشور و صنعت بیمه، در کنار انجام مأموریت‌ها طبق دستورالعمل‌های ویژه هر صنعت نیاز به افزایش آگاهی و بررسی‌های بیشتر در این حوزه دارد.

بیمه فعال در کشور جامعه آماری هستند. از ۳۸ شرکت یادشده شش شرکت تازه تأسیس، هفت شرکت غیربورسی، دو شرکت بیمه «رازی و حکمت صبا» فاقد افشای اطلاعاتی در خصوص مشخصات کمیته حسابرسی و حسابرسی داخلی، و همچنین شرکت بیمه تعاون فقط برای یک سال اطلاعات افشا کرده است، که نهایتاً با این شرایط ۲۲ شرکت بیمه‌ای بورسی به‌عنوان نمونه نهایی، پژوهش و بررسی شده است.

مدل و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های مربوط به کیفیت حسابرسی داخلی و تأثیر بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه، به‌عنوان روش‌های تحلیل داده‌ها از مدل‌های زیر استفاده می‌شود. سه مدل یادشده، چندین عامل تعیین‌کننده بالقوه را گرد هم می‌آورد که در بهبود عملکرد شرکت‌های بررسی‌شده تأثیر می‌گذارند. این رابطه به‌صورت خطی به شرح زیر است (Ahmeti et al., 2022):

$$\text{مدل ۱} \quad ROA = \beta_0 + \beta_1 IAI + \beta_2 Lev + \beta_3 Sze + \beta_4 Gro + \varepsilon$$

$$\text{مدل ۲} \quad ROA = \beta_0 + \beta_1 IAC + \beta_2 Lev + \beta_3 Sze + \beta_4 Gro + \varepsilon$$

$$\text{مدل ۳} \quad ROA = \beta_0 + \beta_1 IAE + \beta_2 Lev + \beta_3 Sze + \beta_4 Gro + \varepsilon$$

که در آن‌ها

ROA، عملکرد مالی شرکت‌های بیمه

IAI، استقلال حسابرسی داخلی

IAC، صلاحیت حسابرسی داخلی

IAE، کارایی حسابرسی داخلی

Lev، اهرم مالی به‌عنوان نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها (متغیر کنترل)

Sze، اندازه شرکت به‌عنوان لگاریتم طبیعی ($\ln$) کل دارایی‌ها (متغیر کنترل)

Gro، رشد شرکت به‌صورت $((S_{t-1}/(S_t - S_{t-1}))$ (متغیر کنترل)

که بر این اساس تعریف عملیاتی متغیرها به شرح زیر است:

متغیر وابسته: بعد مالی عملکرد به‌عنوان معیاری برای عملکرد و ارزیابی شرکت در نظر گرفته شده است. عملکرد شرکت برای مدیریت حائز اهمیت است. بنابراین، عملکرد، توانایی یک سازمان برای دستیابی و مدیریت منابع به روش‌های گوناگون به‌منظور توسعه مزیت رقابتی است. در این پژوهش نسبت بازده دارایی (ROA) برای اندازه‌گیری عملکرد مالی به‌عنوان متغیر وابسته استفاده می‌شود. برای محاسبه آن از نسبت تقسیم سود خالص شرکت بر میانگین کل دارایی‌ها استفاده می‌کنیم. داده‌های متغیر وابسته از صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده شرکت‌های بیمه‌ای طی سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ به دست می‌آید.

متغیر مستقل: کیفیت حسابرسی داخلی از منظر استقلال حسابررس داخلی (IAI)، صلاحیت حسابررس داخلی (IAC) و کارایی حسابررس داخلی (IAE) متغیرهای مستقل در نظر گرفته شدند. استقلال حسابررس داخلی یکی از ارکان اساسی برای اثربخشی و اعتبار این واحد در هر سازمانی است. در چهارچوب *استانداردهای*

از منافع مدیران و اجرای الزامات حاکمیت شرکتی بهبود می‌یابد. نتایج پژوهش **احمدی قوچان عتیق و همکاران (۱۴۰۱)** نشان داد ارتباط معناداری بین عملکرد و ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و توانگری مالی وجود دارد. بنابراین، شرکت‌های بیمه در راستای تثبیت حاکمیت شرکتی و پاسخگویی به ذی‌نفعان و استقرار سیستم‌های مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی برای ارائه خدمات هرچه بهتر و باکیفیت‌تر، مستلزم توسعه ساختار اداری هستند و پیش‌نیاز سیستم کارای مدیریت ریسک و توانگری مالی، ساختار حاکمیتی مناسب است و همچنین نتایج ارتباط معنادار و مستقیم کارایی و نوع عملکرد مناسب را نشان داد.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به اهداف پژوهش و مبانی نظری، فرضیه‌های عبارت است از:

۱- استقلال حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد.

۲- صلاحیت حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد.

۳- کارایی حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر رابطه بین متغیرها، توصیفی از نوع همبستگی است که با استفاده از اطلاعات تاریخی انجام شده است. داده‌های واقعی شرکت‌های بررسی‌شده به‌صورت داده‌های سال شرکت (ترکیبی) مطالعه و با استفاده از الگوی رگرسیون حداقل مربعات تعمیم‌یافته انجام شده است. داده‌های مزبور از سامانه کدال و نیز نرم‌افزار رهاورد نوین استخراج و گردآوری شده است.

شرط لازم برای انجام هر پژوهش وجود اطلاعات در دسترس است که با توجه به بورسی بودن اکثر شرکت‌های بیمه‌ای حاضر در صنعت، اطلاعات مربوط به شرکت‌های بیمه از قابلیت دسترسی بیشتری برخوردار است. بر این اساس، در سال ۱۴۰۱ شرکت دولتی بیمه ایران و ۲۳ شرکت بیمه غیردولتی «آسیا، البرز، دانا، معلم، پارسیان، توسعه، رازی، کارآفرین، سینا، ملت، دی، سامان، نوین، پاسارگاد، میهن، کوثر، ما، آرمان، تعاون، سرمد، تجارت نو، حکمت صبا و هوشمند فردا» در سرزمین اصلی و پنج شرکت بیمه «حافظ، امید، متقابل کیش، متقابل اطمینان متحد قشم و آسماری» در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشغول فعالیت بوده‌اند. البته سه شرکت بیمه «خاورمیانه، باران و کاریزما» نیز در قالب شرکت‌های تخصصی بیمه زندگی و شش شرکت بیمه «اتکایی امین، اتکایی ایرانیان، اتکایی ایران معین، اتکایی سامان، اتکایی تهران رواک و اتکایی آوای پارس» نیز در زمینه عملیات اتکایی فعالیت می‌کنند. بدین ترتیب در سال ۱۴۰۱ و در بازه مطالعه پژوهش حاضر (۹ سال)، ۳۸ شرکت

متغیرهای کنترلی شامل موارد زیر است (Ahmeti et al., 2022):
 اهرم مالی (Lev): این نسبت درصد وجوهی را نشان می‌دهد که از طریق بدهی‌ها تأمین شده است. اهرم مالی شرکت i در سال t برابر با نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌هاست. برای ارزیابی توان پرداخت اصل و بهره وام، اعتباردهندگان به صورت‌های مالی شرکت‌ها اتکا می‌کنند. علاوه بر این، توان جذب سرمایه و اعتبار توسط شرکت به وسیله اهرم مالی زیاد کاهش می‌یابد که نشانه‌ای از مشکلات و فشار مالی نیز هست.

اندازه شرکت (Sze): برای محاسبه اندازه شرکت از لگاریتم طبیعی کل دارایی‌های شرکت استفاده شده است. استفاده از لگاریتم باعث تسهیل بررسی‌ها به ویژه در زمانی می‌شود که ارزش دارایی‌های شرکت‌ها بسیار پراکنده است.
 رشد شرکت (Gro): برای محاسبه میزان رشد شرکت از نسبت تفاضل فروش سال جاری و فروش سال قبل به فروش سال قبل استفاده می‌کنیم.

نتایج و بحث

آمار توصیفی

نتایج آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ و جدول ۲ ارائه شده است و این نگاره بیانگر پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزا است. پارامترهای توصیفی، عمدتاً شامل اطلاعات مربوط به شاخص‌های مرکزی، همچون مقدار حداقل، حداکثر، میانگین و همچنین، اطلاعات مربوط به شاخص‌های پراکندگی، مانند انحراف معیار است.

با توجه به شاخص‌های ارائه شده در جدول ۱ و جدول ۲ مشاهده می‌شود که متوسط بازده دارایی شاخص اندازه‌گیری عملکرد مالی ۶ درصد است. شرکت بیمه میهن سال ۱۴۰۰ با زیان خالص کمترین عملکرد مالی را داشته و بیشترین مقدار عملکرد مالی مربوط به شرکت بیمه حافظ در سال ۱۳۹۴ بوده است. شرکت بیمه آرمان سال ۱۳۹۶ بیشترین اهرم مالی را داشته و کمترین مقدار اهرم مالی مربوط به شرکت بیمه خاورمیانه در سال ۱۳۹۶ است. شرکت بیمه پاسارگاد در سال ۱۴۰۱ بیشترین اندازه را داشته و کمترین مقدار اندازه شرکت مربوط به شرکت بیمه حافظ در سال ۱۳۹۵ است. کمترین مقدار رشد شرکت مربوط به شرکت بیمه خاورمیانه در سال ۱۳۹۷ که فروش سال ۱۳۹۶ بیشتر از سال ۱۳۹۷ بوده است و بیشترین مقدار رشد شرکت مربوط به شرکت بیمه خاورمیانه در سال ۱۳۹۹ بوده است. ۸۶ درصد از مشاهدات گویای آن است که اعضای کمیته حسابرسی مستقل است، ۹۰ درصد از مشاهدات نشان‌دهنده تخصص مدیر حسابرسی داخلی در زمینه حسابداری و گزارش‌های وابسته است، در نتیجه صلاحیت لازم را برای فعالیت در این واحد دارند. همچنین ۷۶ درصد از مشاهدات بیان‌کننده این است که تعداد کارکنان واحد حسابرسی داخلی کارایی لازم برای فعالیت در حیطه حسابرسی داخلی را دارند. به طور کلی میانگین متغیر کیفیت حسابرسی داخلی شرکت‌های بیمه فعال در بورس دارای امتیاز ۸۳ درصد است. میانگین اهرم مالی، اندازه و رشد

جهانی حسابرسی داخلی نیز، استقلال جایگاه ویژه‌ای دارد. استقلال سازمانی و بی‌طرفی فردی، دو رکن اساسی حسابرسی داخلی طبق استانداردهای جهانی هستند که به طور جدی و صریح در حوزه اخلاق و حرفه‌گرایی نیز مورد تأکید قرار گرفته‌اند. طبق اصل ۲ استقلال: واحد حسابرسی داخلی باید مستقل باشد و حسابرسان داخلی باید بی‌طرف باشند. طبق استاندارد ۲،۱ استقلال سازمانی: مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به سطحی گزارش دهد که به واحد حسابرسی داخلی اجازه انجام مسئولیت‌های خود را می‌دهد. همچنین طبق استاندارد ۲،۲ بی‌طرفی فردی: حسابرسان داخلی باید نگرشی بی‌طرفانه داشته باشند و از هرگونه تضاد منافع اجتناب کنند. از آنجاکه براساس الزامات سازمان بورس و اوراق بهادار در ساختار سازمانی مورد قبول آن، واحد حسابرسی داخلی ذیل کمیته حسابرسی دیده شده است و از طرف دیگر، براساس الزامات بیمه مرکزی در آیین‌نامه حاکمیت شرکتی و متمم‌های آن حسابرسی داخلی ذیل مدیرعامل دیده شده است، این موضوع، ضمن ایجاد تناقض در دو مقرره لازم‌الاجرا برای شرکت‌ها، از نظر آماری نیز مسئله عدم واریانس داده‌های مورد نظر برای اندازه‌گیری استقلال حسابرسی داخلی طبق سنجه فوق را ایجاد می‌کند و به همین منظور از استقلال کمیته برای سنجش این بعد استفاده شده است. استقلال کمیته حسابرسی نقش بسیار مهم و حیاتی در تقویت استقلال و در نتیجه، کیفیت حسابرسی داخلی ایفا می‌کند. کمیته حسابرسی، به عنوان زیرمجموعه‌ای از هیئت مدیره که مسئولیت نظارت بر فرایندهای گزارشگری مالی، حسابرسی (داخلی و مستقل) و کنترل‌های داخلی را بر عهده دارد، به شیوه‌های مختلف از استقلال حسابرسی داخلی حمایت می‌کند. بنابراین، برای اندازه‌گیری معیارهای یادشده از متغیرهای مجازی، به ترتیب شامل وضعیت استقلال کمیته حسابرسی (INAC)، تخصص مالی مدیر واحد حسابرسی داخلی (FEIA) و اندازه واحد حسابرسی داخلی (SZIA) استفاده شده است که این اطلاعات از فرم مشخصات کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی منتشرشده از سوی شرکت‌ها در سامانه کدال حاصل می‌شود.

وضعیت استقلال کمیته حسابرسی متغیر مجازی است که چنانچه شرکتی نسبت اعضای مستقل در کمیته حسابرسی به تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی، بیشتر از ۵۰٪ باشد، عدد یک، در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود (بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۴؛ علی‌خانی و همکاران، ۱۴۰۰). تخصص مالی مدیر واحد حسابرسی داخلی متغیر مجازی است که چنانچه رشته تحصیلی و تجربه کاری آن‌ها مرتبط بود، برای آن عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود (ولی‌زاده و خدایی، ۱۴۰۰). برای اندازه‌گیری واحد حسابرسی داخلی تعداد کارکنانی که در واحد حسابرسی داخلی شرکت‌های بیمه فعالیت دارند، در نظر گرفته می‌شود. پس از استخراج این مقادیر، میانه آن‌ها محاسبه شد و چنانچه اندازه واحد حسابرسی داخلی شرکتی بیشتر از مقدار میانه آن برای تمامی مقادیر سال شرکت‌ها بود برای آن عدد یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می‌شود (Pizzini et al., 2015).

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش
Table 1. Descriptive Statistics of Variables

متغیر Variables	میانگین Average	میانه Median	بیشینه Max	کمینه Min	انحراف معیار Std. Dev.	کشدگی Kurtosis	چولگی Skewness
عملکرد مالی ROA	0.065122	0.040818	1.732856	-0.64451	0.172459	48.67412	4.526580
اهرم مالی LEV	0.782866	0.832690	3.526454	0.026189	0.302952	37.15565	3.402492
اندازه شرکت SZE	16.55609	16.71779	19.57275	12.793937	1.384057	2.858248	-0.321284
رشد شرکت GRO	0.456857	0.357194	5.094131	-0.597549	0.630318	20.50590	3.370038

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۲. فراوانی متغیرهای مجازی
Table 2. Frequency of Dummy Variables

متغیر Dummy Variables	فراوانی مطلق Abs. Fre.	متغیر Dummy Variables	تعداد یک 1 No.	فراوانی نسبی %	تعداد صفر 0 No.	فراوانی نسبی %
استقلال حسابرسی داخلی	79	استقلال کمیته حسابرسی	68	86%	11	14%
صلاحیت حسابرسی داخلی	159	تخصص مالی مدیر حسابرسی داخلی	144	90%	15	10%
کارایی حسابرسی داخلی	111	اندازه واحد حسابرسی داخلی	85	76%	26	24%

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۳. نتایج آزمون فرضیه اول
Table 3. Results of the First Hypothesis Test

متغیرها Variables	ضریب Coefficient	خطای استاندارد Std. Error	آماره T T. Stat	سطح معناداری P-Value
C	0.1855	0.743	0.4937	0.0148
IAI	0.008	0.0083	0.9625	0.3389
LEV	-0.3859	0.0522	-7.3824	0.00
SZE	0.0096	0.0039	2.436	0.0173
GRO	0.0877	0.0210	4.1625	0.001
ضریب تعیین	0.6696	آماره F	36.9951	
ضریب تعیین تعدیل شده	0.6515	سطح معناداری	0.00	
		آماره دوربین واتسون	1.58	

منبع: یافته‌های پژوهش

استفاده از داده‌های ترکیبی استفاده شد. برای این منظور لازم است که تمامی فرض‌های کلاسیک رگرسیون خطی چندگانه بررسی شود. در این پژوهش همه فرض‌های رگرسیون خطی بررسی شد که نتایج آن نیز حاکی از برقراری تمامی فروض اصلی بوده است. **فرضیه اول** به این صورت مطرح شد که «استقلال حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد». نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل ۱ به شرح **جدول ۳** است: به دلیل اینکه سطح معناداری آماره F (فیشر) از خطای ۵٪ کمتر است، معناداری کل مدل تأیید می‌شود و گویای آن است که متغیرهای توضیحی مدل قادر به تبیین و کنترل تغییرات متغیر وابسته هستند. با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده مدل می‌توان

شرکت‌های بیمه به ترتیب ۰/۷۸، ۱۶/۵۵ و ۰/۴۵ به دست آمده است. با توجه به اینکه چولگی معیاری از میزان تقارن تابع توزیع است، متغیرهای کیفیت حسابرسی داخلی که شامل استقلال حسابرسی داخلی، صلاحیت و کارایی حسابرسی داخلی و همچنین اندازه شرکت دارای چولگی منفی هستند که به معنای توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر کوچک‌تر است. در مقابل، عملکرد مالی، اهرم مالی و رشد شرکت دارای توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر بالاتر هستند، چون ضریب چولگی آن‌ها مثبت است.

آمار/استنباطی

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون خطی چندگانه با

می‌رود که با افزایش سطح صلاحیت حسابرسی داخلی، بر میزان عملکرد مالی شرکت‌های بیمه افزوده شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد که سطح معناداری اثر صلاحیت حسابرسی داخلی در مدل تحقیق کوچک‌تر از خطای ۵٪ به دست آمده (سطح معناداری = ۰/۰۰) پس نتیجه می‌گیریم که صلاحیت حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد و فرضیه دوم پژوهش پذیرفته می‌شود.

نتیجه بررسی‌ها در خصوص متغیرهای کنترلی گویای آن است که بین اهرم مالی با عملکرد مالی با توجه به منفی بودن ضریب آن رابطه منفی معناداری وجود دارد و همچنین بین رشد و اندازه شرکت با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم به این صورت مطرح شد که «کارایی حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد». نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل ۳ به شرح **جدول ۵** است:

به دلیل اینکه سطح معناداری آماره F (فیشر) از خطای ۵٪ کمتر است، معناداری کل مدل تأیید می‌شود و گویای آن است که متغیرهای توضیحی مدل قادر به تبیین و کنترل تغییرات متغیر وابسته هستند. با توجه به ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل می‌توان بیان کرد که ۶۶ درصد از تغییرات موجود در عملکرد مالی توسط متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌شود. از آماره دوربین واتسون برای بررسی استقلال خطاها استفاده شد، که اگر در بازه ۵/۱ تا ۵/۲ باشد، استقلال خطاهای مدل تأیید می‌شود. به منظور آزمون رابطه بین کارایی حسابرسی داخلی با عملکرد مالی، معناداری ضریب تأثیر رگرسیونی کارایی حسابرسی داخلی بر متغیر وابسته بررسی شد. ضریب مثبت (۰/۹۶ = ضریب بتا) رگرسیونی این متغیر در مدل پژوهش نشان‌دهنده تأثیرگذاری مستقیم کارایی حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه بوده و انتظار می‌رود که با افزایش سطح کارایی حسابرسی داخلی، بر میزان عملکرد مالی شرکت‌های بیمه افزوده شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد که سطح معناداری اثر کارایی حسابرسی داخلی در مدل تحقیق کوچک‌تر از خطای ۵٪ به دست آمده (سطح معناداری = ۰/۰۰)، پس نتیجه می‌گیریم که کارایی حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های

بیان کرد که ۶۵ درصد از تغییرات موجود در عملکرد مالی را متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌کنند. از آماره دوربین واتسون برای بررسی استقلال خطاها استفاده شد، که اگر در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، استقلال خطاهای مدل تأیید می‌شود. به منظور آزمون رابطه بین استقلال حسابرسی داخلی با عملکرد مالی، معناداری ضریب تأثیر رگرسیونی استقلال حسابرسی داخلی بر متغیر وابسته بررسی شد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که سطح معناداری اثر استقلال حسابرسی داخلی در مدل تحقیق بزرگ‌تر از خطای ۵٪ به دست آمده (۰/۳۳ = ضریب بتا)، پس نتیجه می‌گیریم که استقلال حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری ندارد و فرضیه اول پژوهش رد می‌شود.

نتیجه بررسی‌ها در خصوص متغیرهای کنترلی گویای آن است که بین اهرم مالی با عملکرد مالی با توجه به منفی بودن ضریب آن رابطه منفی معنادار و همچنین بین رشد شرکت با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه مثبت معناداری وجود دارد. اما بین اندازه شرکت و عملکرد مالی شرکت‌های بررسی‌شده رابطه‌ای مشاهده نشد **فرضیه دوم** به این صورت مطرح شد که «استقلال حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری دارد». نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل ۲ به شرح **جدول ۴** است:

به دلیل اینکه سطح معناداری آماره F (فیشر) از خطای ۵٪ کمتر است، معناداری کل مدل تأیید می‌شود و گویای آن است که متغیرهای توضیحی مدل قادر به تبیین و کنترل تغییرات متغیر وابسته هستند. با توجه به ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل می‌توان بیان کرد که ۶۱ درصد از تغییرات موجود در عملکرد مالی را متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌کنند. از آماره دوربین واتسون برای بررسی استقلال خطاها استفاده شد، که اگر در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، استقلال خطاهای مدل تأیید می‌شود. به منظور آزمون رابطه بین صلاحیت حسابرسی داخلی با عملکرد مالی، معناداری ضریب تأثیر رگرسیونی صلاحیت حسابرسی داخلی بر متغیر وابسته بررسی شد. ضریب مثبت (۰/۲۱ = ضریب بتا) رگرسیونی این متغیر در مدل پژوهش نشان‌دهنده تأثیرگذاری مستقیم صلاحیت حرفه‌ای حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه بوده و انتظار

جدول ۴. نتایج آزمون فرضیه دوم
Table 4. Results of the Second Hypothesis Test

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره T	سطح معناداری
Variables	Coefficient	Std. Error	T. Stat	P-Value
C	0.1022	0.0746	1.3694	0.1728
IAC	0.0217	0.0061	3.5568	0.00
LEV	-0.358	0.033	-10.6175	0.00
SZE	0.0117	0.0045	2.5748	0.01
GRO	0.0488	0.007	6.9597	0.00
عرض از مبدأ		آماره F	63.1754	
صلاحیت حسابرسی داخلی		سطح معناداری	0.00	
اهرم مالی		آماره دوربین واتسون	1.94	

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه سوم
Table 5. Results of the Third Hypothesis Test

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره T	سطح معناداری
Variables	Coefficient	Std. Error	T. Stat	P-Value
C	0.0265	0.0677	0.3925	0.6955
IAE	0.0096	0.0069	1.3926	0.00
LEV	-0.3772	0.0291	-12.9503	0.00
SZE	0.0176	0.0039	4.492	0.00
GRO	0.0573	0.0127	4.497	0.00
ضریب تعیین	0.6751	آماره F	54.038	
ضریب تعیین تعدیل شده	0.6626	سطح معناداری	0.00	
		آماره دوربین واتسون	1.95	

منبع: یافته‌های پژوهش

است. اگر شرکت‌های بیمه به‌نحو صحیح و درستی برنامه‌ها و اهدافش را اجرا نکرد و با توجه به تغییرات محیطی آن را مورد بازنگری قرار ندهند، می‌تواند به ورشکستگی منجر شود و با مشخص شدن این رابطه می‌توان به تدوین و اصلاح آیین‌نامه‌ی مربوطه و شرایط حاکمیت شرکتی در شرکت‌های صنعت بیمه پرداخت که سبب نظارت اثربخش‌تر حسابرسان داخلی بر فعالیت سازمان‌هایی همچون شرکت‌های بیمه شود.

با توجه به نتیجه‌ی آزمون‌ها و تحلیل‌های انجام‌شده فرضیه‌ی اول، بین استقلال حسابرسی داخلی و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه‌ی معناداری وجود ندارد. در راستای تفسیر فرضیه‌ی اول ذکر این نکته مهم است که رئیس بخش حسابرسی داخلی باید در برابر مدیریت یا هیئت مدیره در سازمان با اختیارات کافی برای ارتقای استقلال و اطمینان از پوشش گسترده و بررسی کافی گزارش‌های حسابرسی، همچنین اقدام مناسب در مورد توصیه‌های ارائه‌شده، مسئول باشد. نتیجه‌ی حاصل از آن با پژوهش *اهمتی و همکاران (Ahmeti et al., 2022)* و *مبورونگا (Mburunga et al., 2019)* مطابقت دارد، ولی با پژوهش *آدو (Ado et al., 2020)* مطابقت ندارد. با توجه به اینکه هر پژوهشی در زمان و مکان مختلف و با استفاده از مدل‌ها و روش‌های گوناگون مورد سنجش قرار گرفته است، پس مقایسه‌ی نتایج پژوهش و صدور حکمی قطعی به‌واسطه‌ی نتایج پژوهش‌های مشابه از نظر علمی چندان قابل قبول نیست، اما در یک حوزه‌ی خاص با توجه به سیر تکامل تدریجی پژوهش‌های انجام‌شده بسیار قابل توجه است.

با توجه به نتیجه‌ی آزمون‌ها و تحلیل‌های انجام‌شده برای فرضیه‌ی دوم، بین صلاحیت حسابرسی داخلی و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه‌ی معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از آن با پژوهش‌هایی همچون *اهمتی و همکاران (Ahmeti et al., 2022)*، *بلو و همکاران (Bello et al., 2017)* و *انکوه و همکاران (Enekwe et al., 2020)* مطابقت دارد. این نشان می‌دهد که اقداماتی که حسابرسان داخلی در شناسایی و کشف فعالیت‌های متقلبانه دارند، مؤثر است، زیرا در شرکت‌های تجاری از جمله بیمه‌ها کشف فعالیت‌های متقلبانه ذاتاً غیرقابل پیش‌بینی و تشخیص آن دشوار است و بر عملکرد مالی

بیمه رابطه‌ی معناداری دارد و فرضیه‌ی دوم پژوهش پذیرفته می‌شود. نتیجه‌ی بررسی‌ها در خصوص متغیرهای کنترلی گویای آن است که بین اهرم مالی با عملکرد مالی با توجه به منفی بودن ضریب آن رابطه‌ی منفی معناداری وجود دارد و همچنین بین رشد و اندازه‌ی شرکت با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد.

شایان ذکر است که علاوه بر تخمین مدل با روش اندازه‌گیری یادشده برای متغیر مستقل کارایی حسابرسی داخلی، به‌منظور اطمینان از دو روش دیگر برای اندازه‌گیری کارایی حسابرسی داخلی استفاده کردیم و مدل پژوهش را مجدداً آزمایش کردیم. یکی از روش‌های مورد ارزیابی در نظر گرفتن میانه برای هر شرکت به‌صورت جداگانه است که تغییری در نتیجه‌ی به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر ایجاد نشد و همچنان بین کارایی حسابرسی داخلی با عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه‌ی معناداری وجود دارد. روش دوم به این صورت مورد آزمایش و تخمین قرار گرفت که چنانچه نسبت تعداد کارکنان حسابرسی داخلی در هر سال برای هر شرکت به بیشترین تعداد کارکنان واحد حسابرسی داخلی هر شرکت به‌صورت جداگانه، بیشتر از ۵۰ درصد بود عدد یک در غیر این صورت عدد صفر لحاظ شد. با انتخاب این روش اندازه‌گیری در نتیجه‌ی پژوهش تغییری ایجاد شد که رابطه‌ی معناداری بین کارایی حسابرسی داخلی و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه یافت نشد.

جمع‌بندی و پیشنهادها

از آنجاکه صنعت بیمه به‌عنوان یکی از نهادهای مالی مهم که نقشی اساسی در پویایی بازارهای مالی و تأمین وجوه قابل سرمایه‌گذاری دارد، به اطمینان و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی منجر می‌شود، موضوع تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر عملکرد مالی شرکت‌های بیمه را بررسی کردیم. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل شرکت‌های بیمه‌ای بورسی که اطلاعات مالی و همچنین مشخصات کمیته‌ی حسابرسی و حسابرسی داخلی آن‌ها بین بازه‌ی سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۱ از سایت بیمه‌ی مرکزی و کدال دریافت شده است. در جهت انجام محاسبات داده‌های پژوهش از نرم‌افزار اکسل و برای تحلیل نتایج از نرم‌افزار ایویوز نسخه ۱۰ استفاده شده

شده است. این تحلیل ممکن است هم برای پژوهش‌های آینده و هم برای متخصصان مرتبط مفید باشد، زیرا ممکن است اطلاعات مفیدی برای درک مفهوم کیفیت حسابرسی داخلی و معیارهای آن فراهم کند و هم درک اهمیت آن به تفکیک هر صنعت و هم تأثیر آن بر عملکرد مالی آن را تسهیل کند. بررسی ادبیات پژوهش نشان داد که رویکرد بیشتر پژوهش‌هایی که انجام شده، کمی بوده است. شایان ذکر است که پژوهش‌هایی با رویکرد کیفی، در قلمرو مکانی پژوهش حاضر (بیمه) نبودند. مطالعات کیفی برای تکمیل مطالعات کمی موجود در این زمینه و قلمرو مکانی مورد پژوهش حاضر با استفاده از داده‌های مصاحبه و دیگر روش‌های مرتبط ضروری است. پژوهش‌های کیفی لازم است، زیرا به محققان و دست‌درکاران در درک بهتر این موضوع کمک می‌کند. در نهایت، پژوهشگران آتی می‌توانند گزینه‌های روش‌شناختی مختلفی به جز روش کمی، از جمله ارتقای ارزش روش‌های کیفی در پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی را در نظر بگیرند.

هر پژوهشی ممکن است تحت تأثیر محدودیت‌ها و سختی‌هایی قرار گیرد که از کنترل پژوهشگر خارج است. برخی محدودیت‌ها ذاتی و برخی ناشی از شرایطی همچون محیط، قوانین و مقررات، نداشتن دسترسی کافی به منابع اطلاعاتی و محدودیت‌های زمانی انجام تحقیق است. محدودیتی که در پژوهش حاضر با آن مواجه شدیم مرتبط با نحوه اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی در شرکت‌های بیمه است، زیرا شاخص‌های استقلال کمیته حسابرسی، تخصص و تجربه کاری مدیر واحد حسابرسی داخلی و تعداد کارکنان فعال در واحد حسابرسی داخلی در دسترس است که ناگزیر برای اندازه‌گیری متغیر مستقل، به آن‌ها اکتفا کردیم. برخی شرکت‌ها در برخی از سال‌ها تجدید ارزیابی داشته‌اند که آثار اندازه‌گیری آن، متغیرهای اهرم مالی و اندازه شرکت را تحت تأثیر قرار می‌دهد که به عنوان محدودیت در نظر گرفته شده است. همچنین شرکت بیمه رازی و حکمت صبا در خصوص مشخصات کمیته حسابرسی و حسابرسی داخلی در قلمرو زمانی پژوهش، اطلاعاتی افشا نکرده‌اند؛ همچنین در بازه مورد مطالعه پژوهش حاضر (۹ سال) شرکت بیمه تعاون فقط برای ۱ سال اطلاعات افشا کرده است، که در تخمین مدل از جامعه آماری ما حذف شد.

مشارکت نویسندگان

حمیدرضا گنجی: مفهوم و طرح مقاله، بازنگری مقاله و تحلیل و تفسیر داده‌ها، نظارت و سرپرستی؛ فاطمه فردوس مکان: جمع‌آوری و اخذ داده‌ها، تحلیل آماری، پیش‌نویس مقاله.

تشکر و قدردانی

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری دانشگاه الزهرا است و نویسندگان از داوران محترم مقاله که با پیشنهادهای ارزشمند خود باعث بهبود و ارتقای محتوای مقاله شدند، کمال تقدیر و تشکر را دارند. همچنین از همکاری دست‌درکاران پژوهشکده بیمه و پژوهشنامه که در بهبود کیفیت این مقاله نقش داشتند، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌کنیم.

بیمه‌ها تأثیر می‌گذارد. این مطالعه نشان داد که حسابرسان داخلی در بیمه واجد شرایط انجام وظایف حسابرسی داخلی هستند. می‌توان نتیجه‌گیری کرد که صلاحیت و شایستگی کافی در حسابرسی داخلی یک سازمان یا پروژه از شاخص‌های مهم و ضروری کار حسابرسی داخلی به شمار می‌رود. حسابرسان داخلی به دلیل آنکه مستقیماً در پی تأیید و گردآوری اسناد هستند، باید از صلاحیت بالایی برخوردار باشند. همچنین براساس استانداردهای بین‌المللی هرچه حسابرسان داخلی شایستگی و عینیت بالایی در عمل داشته باشند، به احتمال بیشتری دیگران از اعمال آن‌ها بهره‌مند خواهند شد.

با توجه به نتیجه آزمون‌ها و تحلیل‌های انجام‌شده برای فرضیه سوم، بین کارایی حسابرسی داخلی و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از آن با پژوهش [اهمتی و همکاران \(Ahmeti et al., 2022\)](#) مطابقت ندارد. می‌توان نتیجه گرفت که کارایی حسابرسی داخلی به عنوان شاخصی برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی در بیمه‌ها تأثیر می‌گذارد. عملکرد حسابرسی داخلی با کفایت و دقت برنامه‌های حسابرسی داخلی سنجیده می‌شود. این شامل کفایت دامنه و وسعت کار حسابرسان داخلی است. عملکرد ضعیف کار حسابرسی داخلی با دامنه محدودی از فرایندهای سازمان که حسابرسان داخلی ارائه کرده، آشکار می‌شود. توصیه‌های ناکافی در خصوص یافته‌های گزارش آن‌ها نیز نشان‌دهنده عملکرد ضعیف حسابرسی داخلی است.

با توجه به یافته‌های بالا، این مطالعه بینش‌هایی را برای تنظیم‌کننده‌ها و سیاست‌گذاران درباره اهمیت کیفیت حسابرسی در افزایش عملکرد مالی ارائه می‌دهد. همچنین، با توجه به اهمیت حسابرسی داخلی با کیفیت بالا، مطالعات بیشتر باید زمینه‌های مرتبط با کیفیت این نوع حسابرسی را بررسی کند. همچنین ممکن است مطالعات بیشتری برای بررسی ارزش بالقوه کیفیت حسابرسی برای دیگر ذی‌نفعان و به‌ویژه تعیین اینکه آیا کیفیت حسابرسی داخلی بر گزارش‌های حسابرسان مستقل تأثیر دارد یا خیر، انجام شود. با توجه به آنچه گفته شد، سازمان‌ها می‌توانند با استقرار برنامه‌ای اطمینان‌بخش و بهبود کیفیت قوی، رعایت استانداردهای GIAS، جذب و حفظ کارکنان متخصص، تدوین سیاست‌ها و رویه‌های مناسب و تمرکز بر کیفیت در تمام مراحل مأموریت‌های حسابرسی، سطح کیفیت حسابرسی داخلی خود را ارتقا دهند و از ارزش افزوده‌ای که این واحد برای سازمان ایجاد می‌کند، اطمینان حاصل کنند. همچنین براساس نتایج پژوهش حاضر به صنعت بیمه پیشنهاد می‌شود که بازنگری دوره‌ای از حسابرسی داخلی ایجاد و اجرا کند تا عملکرد و ارزش آن برای صنعت بیمه به حداکثر برسد و از انطباق با استانداردها، آیین‌نامه‌ها و ابلاغیه‌های مرتبط و برخورداری بودن از کارایی لازم در واحد حسابرسی داخلی اطمینان حاصل کند. با توجه به آیین‌نامه شماره ۹۰/۳ تحت عنوان مکمل آیین‌نامه نحوه احراز صلاحیت حرفه‌ای کارکنان اصلی و عملیاتی، در خصوص احراز صلاحیت حرفه‌ای حسابرسان داخلی به عنوان مسئول امور مالی یا کنترلی، ضوابط لازم را اجرا کنند. براساس تحلیل مقالات منتخب، چندین حوزه پژوهشی شناسایی

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می دارند که در خصوص انتشار این مقاله تضاد منافع وجود ندارد. علاوه بر این، موضوعات اخلاقی، از جمله سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، سوء رفتار، جعل داده ها، انتشار و ارسال مجدد و مکرر و همچنین، سیاست مجله در قبال استفاده از هوش مصنوعی از سوی نویسندگان رعایت شده است.

دسترسی آزاد

کپی‌رایت نویسنده(ها): © 2025 این مقاله تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 و CC BY اجازه استفاده، اشتراک‌گذاری، اقتباس، توزیع و تکثیر را در هر رسانه یا قالبی مشروط بر درج نحوه دقیق دسترسی به مجوز CC و منوط به ذکر تغییرات احتمالی در مقاله می‌داند. از این‌رو، به استناد مجوز یادشده، درج هرگونه

تغییرات در تصاویر، منابع و ارجاعات یا دیگر مطالب از اشخاص ثالث در این مقاله باید در این مجوز گنجانده شود، مگر اینکه در راستای اعتبار مقاله به اشکال دیگری مشخص شده باشد. در صورت درج نکردن مطالب یادشده یا استفاده‌ای فراتر از مجوز فوق، نویسنده ملزم به دریافت مجوز حق نسخه‌برداری از شخص ثالث است.

به‌منظور مشاهده مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 به نشانی زیر مراجعه شود:

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

یادداشت ناشر

ناشر نشریه پژوهشنامه بیمه با توجه به مرزهای حقوقی در نقشه‌های منتشرشده بی‌طرف باقی می‌ماند.

منابع

- احمدی قوچان عتیق، م.، صحت، س.، نیکومرام، ه. و خلیلی عراقی، م. (۱۴۰۱). اثرات کارایی و ریسک مالی (ریسک اعتباری، ریسک عملیاتی، ریسک نقدینگی و توانگری مالی) بر روی عملکرد شرکت‌های بیمه پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران: مطالعه موردی در ایران. *فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی*، ۱۰(۳۷)، ۲۱۹-۱۶۷. https://qjefep.ir/browse.php?a_id=1280&sid=1&slc_lang=fa
- احمدی، م.، و نوروزی، م. (۱۳۹۵). بررسی عملکرد مالی شرکت های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهشنامه بیمه*، ۵(۴)، ۲۸۹-۲۷۹. <https://doi.org/10.22056/ijir.2016.04.04>
- بذرافشان، آ.، حجازی، ر.، رحمانی، ع. و باستانی، س. (۱۳۹۴). فراتحلیل (متا آنالیز) استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی. *حسابداری مدیریت*، ۸(۲۵)، ۱۰۱-۱۱۷. <https://www.sid.ir/paper/198943/fa>
- بیگلر، ک.، محبی، ا. و موسوی، پ. (۱۴۰۱). بررسی تقلب، کیفیت حسابرسی داخلی و عملکرد شرکت. *رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری*، ۶(۲۱)، ۴۱۹-۴۳۰. <https://www.ma-journal.ir/index.php/ma/article/view/1437>
- حاجیهی، ز. و حقیقی، ج. (۱۳۹۵). بررسی رابطه‌ی کاربرد ابزارهای حسابداری مدیریت بر صلاحیت حرفه‌ای حسابرسی داخلی در شرکت‌های تولیدی بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۵(۱۹)، ۴۷-۶۰. https://www.jmaak.ir/article_8925.html?lang=fa
- علی‌خانی، ر.، مران جوری، م. و داوودی، س. (۱۴۰۰). ویژگی‌های کمیته حسابرسی و خوانایی گزارش حسابرسی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۸(۱)، ۸۰-۱۰۱. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2021.303906.1008381>
- گنجی، ح.، حسینی، س. ر.، روزبان، م.، محمدزاده، س. و نامی فرد طهرانی، ن. (۱۴۰۲). تأثیر پیشایندها و پیامدهای اثربخشی حسابرسی داخلی بر کیفیت حسابرسی داخلی. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری*، ۲(۵)، ۱۰۷-۱۳۸. https://journals.iau.ir/article_699880.html
- ولی‌زاده لاریجانی، ا. و خدایی، م. (۱۴۰۰). اثر تعدیل‌کننده کیفیت عملکرد حسابرسی داخلی بر رابطه بین کیفیت حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۳(۵۲)، ۱-۲۲.

- https://journals.iau.ir/article_687677.html
- Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal audit quality & financial reporting quality: The joint importance of independence & competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12099>
- Ado, A. B., Rashid, N., Mustapha, U. A., & Ademola, L. S. (2020). The impact of audit quality on the financial performance of listed companies Nigeria. *Journal of Critical Reviews*, 7(9), 37-42. <https://B2n.ir/hf4545>
- Ahmadi, M., & Nourozi, M. (2016). Evaluation of the financial performance of listed insurance companies in Tehran stock exchange. *Iranian Journal of Insurance Research*, 5(4), 279-289. <https://doi.org/10.22056/ijir.2016.04.04> [In Persian].
- Ahmadi Ghouchan atigh, M., Sehat, S., Nikoomara, H., & Khalili Araghi, M. (2022). Effects of efficiency & financial risk (Credit risk, operational risk, liquidity risk & financial wealth) on the performance of insurance companies listed on the Tehran stock exchange: A case study in Iran. *Quarterly Journal of Fiscal and Economic Policies*, 10 (37), 167-219. <https://qjefep.ir/article-1-1280-en.html> [In Persian].
- Ahmeti, A., Ahmeti, S., & Aliu, M. (2022). Effect of internal audit quality on the financial performance of insurance companies: Evidence from Kosovo. *International Journal of Applied Economics Finance & Accounting*, 12(2), 63-68. Retrieved December 20, 2024, from <https://B2n.ir/sj8695>
- Alaaraaj, S., Mohamed, Z. A., & Bustamam, U. S. A. (2018). External growth strategies and organizational performance in emerging markets: The mediating role of inter-organizational trust. *Review of International Business and Strategy*, 28(2), 206-222. <https://doi.org/10.1108/RIBS-09-2017-0079>

- Alawaqleh, Q. A. (2021). Impact of accounting information system on internal audit quality: Mediating role of organizational culture. *International Journal of Financial Research*, 12(1), 205-213. <https://B2n.ir/gx2365>
- Alikhani, R., Maranjory, M., & Davoudi, S. (2021). Audit committee characteristics and audit reporting readability. *Accounting & Auditing Review*, 28(1), 80-101. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2021.303906.1008381> [In Persian].
- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120. <https://doi.org/10.1177/014920639101700108>
- Bazrafshan, A., Hejazi, R., Rahmani, A., & Bastani, S. (2021). Meta-analysis of audit committee independence and financial reporting quality. *Management Accounting*, 8(25), 101-117. <https://www.sid.ir/paper/198943/fa> [In Persian].
- Bello, S. M., Che Ayoib, A., & Zalina, S. M. (2017). Investigating the relationship between internal audit quality and organizational performance of public universities in Nigeria. *Journal of Accounting, Auditing & Finance Research*, 5(6), 1-23. <https://ejournals.org/ejaaf/investigating-relationship-internal-audit-quality-organisational-performance-public-universities-nigeria/>
- Bigler, K., Mohebbi, A., & Mousavi, P. (2022). Fraud investigation, internal audit quality & company performance. *Journal of New Research Approaches in Management & Accounting*, 6(21), 419-430. <https://www.majournal.ir/index.php/ma/article/view/1437> [In Persian].
- Enekwe, Ch., Nwoha, Ch., & Udeh, S. N. (2020). Effect of audit quality on financial performance of listed manufacturing firms in Nigeria (2006-2016). *Advance Journal of Management Accounting & Finance*, 5(1), 1-12. <https://eprints.gouni.edu.ng/2548/>
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Cambridge University Press. <https://www.amazon.com/Strategic-Management-R-Edward-Freeman/dp/0521151740>
- Ganji, H., Hosayni, S. R., Roozban, M., Mohamadzadeh, S., & Namifard Tehrani, N. (2023). Antecedents and consequences of internal audit effectiveness and internal audit quality. *Judgment and Decision Making in Accounting and Auditing*, 2(5), 107-138. https://journals.iau.ir/article_699870.html?lang=en [In Persian].
- Hajiha, Z. & Haghighi, H. (2016). Review of the relationship between application of management accounting tools on with internal audit professional competence in the company production listed in Tehran stock exchange. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 5(19), 47-60. https://www.jmaak.ir/article_8925.html?lang=en [In Persian].
- Jannopat, S., & Phornlaphatrachakorn, K. (2022). Fraud investigation internal audit quality & organizational performance: Empirical evidence from Thai listed companies. *Journal of Asian Finance Economics and Business (JAFEB)*, 9(1), 311-324. <https://scholar.kyobobook.co.kr/article/detail/4010028748266>
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0304405X7690026X>
- Kokabi, S., Kamyabi, Y., & Rezaeian, R. (2023). Identifying criteria of internal audit quality for Iranian listed companies. *International Journal of Finance Managerial Accounting*, 8(28), 55-74. http://www.ijfma.ir/article_20523.html
- Mburunga, E. M., Walubuka, E., & Gichana, I. (2019). Internal auditors' independence and financial performance of listed banks at the Nairobi securities exchange. *International Journal of Scientific Research and Management*, 7(02). <https://ijsrm.net/index.php/ijsrm/article/view/2069>
- Mihret, D. G., & Grant, B. (2017). The role of internal auditing in corporate governance: A foucauldian analysis. *Accounting Auditing & Accountability Journal*, 30(3), 699-719. https://www.researchgate.net/publication/283648419_The_role_of_internal_auditing_in_corporate_governance_a_Foucauldian_analysis
- Pizzini, M., Lin, S., & Ziegenfuss, D. E. (2015). The impact of internal audit function quality & contribution on audit delay. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 34(1), 25-58. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50848>
- Saithip, J., & Kornchai, P. (2022). Fraud investigation internal audit quality and organizational performance: Empirical evidence from Thai listed companies. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 9(1), 311-324. <https://scholar.kyobobook.co.kr/article/detail/4010028748266>
- Turetken, O., Jethefer, S., & Ozkan, B. (2020). Internal audit effectiveness: Operationalization and influencing factors. *Managerial Auditing Journal*, 35(2), 238-271. <https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2018-1980>
- Valizadeh Larijani, A., & Khodaei, M. (2021) The moderating effect of internal audit function quality on the relationship between corporate governance quality and corporate performance. *Financial Accounting and Auditing Research*, 13(52), 1-22. https://journals.iau.ir/article_687677.html?lang=en [In Persian].

AUTHOR(S) BIOSKETCHES	معرفی نویسندگان
حمیدرضا گنجی (HamidReza Ganji)، استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. - Email: H.ganji@alzahra.ac.ir - ORCID: 0000-0002-9223-0502 فاطمه فردوس مکان (Fatemeh FerdowsMakan)، کارشناس ارشد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. - Email: Ferdousfatemeh@gmail.com - ORCID: 0009-0009-9022-7973	
HOW TO CITE THIS ARTICLE Ganji, H., & FerdowsMakan, F. (2026). Impact of internal audit quality on the financial performance of insurance companies. <i>Iranian Journal of Insurance Research</i>, 15(1), 49-62. DOI: 10.22056/ijir.2026.01.04 URL: https://ijir.irc.ac.ir/article_160353.html	